

УДК 655.385

ВІДКРИТТЯ В НТУУ «КПІ» ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 8.03030301 «ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ»

**© П. О. Киричок, д.т.н., професор, Ю. П. Мамонов, к.т.н.,
доцент, О. В. Трищук, д. наук із соц. комунікацій, доцент,
Н. М. Фіголь, к.філол.н., доцент, НТУУ «КПІ», Київ, Україна**

**Открытие в НТУУ «КПИ» подготовки магистров
по специальности 8.03030301 «Издательское дело
и редактирование».**

**Opening in NTUU «KPI» preparations of masters
on a speciality 8.03030301 «Publishing and editing».**

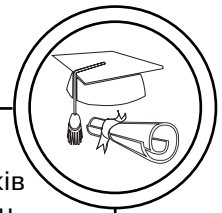
У поліграфічному секторі економіки налічується понад 2 тисячі підприємств різних форм власності: державної — 21 %, колективної — 56,6 % та приватної — 21,8 %. У газетному, журнальному, книжковому виробництві панівне становище залишається за державними підприємствами. Торік видавництва й видавничі організації всіх форм власності випустили понад 100 млн. примірників книжок, що становить — 2,6 книжки на кожного мешканця країни. Однак при інтегруванні України в Європейську спільноту кількість примірників на душу населення повинна зрости до 12–14. Це свідчить про те, що обсяг поліграфічної продукції має збільшитись майже в 7 разів. Тому потреба в наступні п'ять років у висококваліфікованих фахівцях з видавничої справи та редагування також буде зростати.

Київський регіон з його сталими традиціями в галузі видавничої справи міг би претендувати на роль провідного центру України з підготовки висококвалі-

фікованих кадрів у видавничій галузі. Зрозуміло, що ефективність функціонування видавничих технологій багато в чому залежить від високоякісної професійної освіти працівників цієї галузі. Саме тому відкриття магістратури зі спеціальності «Видавнича справа та редагування» в системі журналістської освіти Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» є нагальною потребою часу.

Спеціальність «Видавнича справа та редагування» — це своєрідна й дуже необхідна ланка в навчальному процесі НТУУ «КПІ», оскільки основним її завданням є підготовка редакторів-фахівців для виготовлення друкованих та електронних видань на основі сучасних високих інформаційних і видавничих технологій.

Сфера професійної діяльності фахівця з видавничої справи та редагування охоплює галузі книговидавництва та інших систем масових комунікацій, систем організації й управління

реклами, науково-технічної інформації, а також видавничого менеджменту. Важливими завданнями працівника видавничих та редакторських технологій є забезпечення актуального попиту населення на друковану продукцію із застосуванням сучасних інформаційних технологій на основі маркетингу й менеджменту, формування масиву видань, організація редакційно-видавничого процесу, підготовка видань різних типів, створення нових видавничих центрів.

Магістри спеціальності «видавнича справа та редагування» отримують належну теоретичну та практичну підготовку з проблематики творення конкурентноздатного видавничого продукту, з видавничого менеджменту, комп'ютеризації та інтернетизації інформації.

На вітчизняному ринку праці для них є такі перспективи:

- організатори та керівники видавництв, редакцій газет, журналів, пресцентрів, інформаційних агентств, органів масової комунікації, науково-технічної інформації тощо;

- експерти з електронних видань;

- викладачі вишів на відділеннях видавничої справи та редагування;

- аналітики з проблематики інформаційної політики та інформаційної безпеки.

Зв'язок з роботодавцями випускників кафедри дозволяє стверджувати, що більшість випускників отримує роботу одразу після закінчення університету (дехто розпочинає роботу в приватних та державних організаціях вже на четвертому курсі).

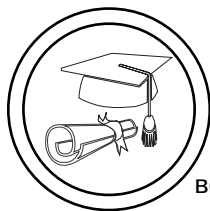
Основна частина випускників працює в державних видавництвах і приватних фірмах, які займаються випуском видавничої та електронної продукції.

Для забезпечення навчально-методичної роботи зі спеціальності «видавнича справа та редагування» найбільш представницький контингент кадрів у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут» підготовлений на кафедрі видавничої справи та редагування Видавничо-поліграфічного інституту.

Кафедра видавничої справи та редагування є однією з найстаріших у Видавничо-поліграфічному інституті НТУУ «КПІ». Зорганізована вона 1959-го — у рік заснування Київського вечірнього факультету Українського поліграфічного інституту ім. І. Федорова (тепер — Української академії друкарства у Львові).

До 1989 року підготовка фахівців здійснювалася лише за вечірньою формою навчання. Після долучення Київського вечірнього факультету УПІ ім. І. Федорова до складу Національного технічного університету України «КПІ» студенти почали навчатися за денною та заочною формами.

Основне завдання кафедри — підготувати висококваліфікованих фахівців з технології редагування книг, журналів, брошур та іншої друкованої продукції; допомогти їм оволодіти комплексом знань, пов'язаних із творенням конкурентноздатного видавничого продукту, придатного для сучасного ринку; навчити майбутніх фахівців

верстати та макетувати видання, створювати й розвивати будь-який веб-сайт, подавати якісний продукт в електронному вигляді.

За час існування кафедри редакторську спеціальність опанували понад 2000 тисячі осіб, що стали основою редакторського корпусу м. Києва. Серед них є члени Спілки письменників України, Спілки журналістів, заслужені працівники галузі. Наші випускники працюють у провідних видавництвах України, газетах, на радіо та телебаченні, у журналах та організаціях, що мають видавничі права.

Кафедра намагається працевлаштувати студентів ще на етапі навчання, використовуючи багаторічні традиційні зв'язки з видавничо-поліграфічними організаціями та установами. Велика увага при цьому приділяється виробничій практиці, під час якої керівники підприємств мають змогу придивитись до наших вихованців, оцінити якість їхньої підготовки й без боязні пропонувати їм роботу, а студенти — отримати професійні й ділові навички. Завдяки цьому працевлаштування наших випускників не є проблемою.

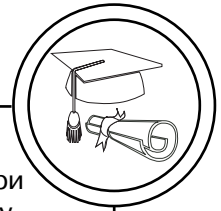
За період з 2005 р. по 2010 р. здійснювався 100 % від числа держзамовлення розподіл їх на роботу. Відгуки керівників підприємств, організацій, установ, як державного, так і недержавного секторів галузі, де працюють випускники кафедри, є позитивними. Відмічається повна відповідність підготовки студентів сучасним державним вимогам та адаптованість їх

до умов роботи в ринкових умовах, що дозволяє обіймати посади, вказані у кваліфікаційних характеристиках.

Конкурс на денну форму навчання становив за 2006–2010 рр. відповідно 7,8; 8,48; 4,37; 18,48; 18,92 на держпланові місця, що є хорошим показником актуальності підготовки фахівців з цієї спеціальності. При цьому за контрактною формою навчання в межах ліцензованого обсягу підготовки було зараховано на перший курс у 2006–2010 роках відповідно: 17 осіб (за державним замовленням 26), 32 особи (за державним замовленням 30), 19 осіб (за державним замовленням 30), 26 осіб (за державним замовленням 34), 21 особу (за державним замовленням 25). Це підтверджує актуальність підготовки фахівців для видавництва і видавничих організацій, багато з яких не вкомплектовано людьми з відповідними фаховими знаннями, спеціалістами з вищою освітою в галузі видавничої справи та редагування.

Кафедрою видавничої справи та редагування та іншими залученими кафедрами ВПІ провадяться заходи щодо активного залучення до участі в навчальному процесі досвідчених фахівців, видатних учених, засновників та представників різних наукових шкіл України й інших країн, що визнано світовою практикою розвитку університетської освіти.

Крім зміцнення традиційних зв'язків, кафедра видавничої справи та редагування та інші залучені кафедри ВПІ започатковують і розвивають творчі

зв'язки з МДУД (Москва, Росія), фірмою «Гейдельберг» (Німеччина), Штутгартською школою медійних технологій, Хемніцькою вищою школою поліграфічної техніки, Лейпцизькою вищою школою техніки, господарства і мистецтва (Німеччина), Санкт-Петербурзьким державним університетом технології і дизайну, університетом Оксфорд Брукс (Великобританія), Варшавським університетом реклами, Варшавським університетом технологій «Варшавська політехніка» в галузі навчального процесу, наукових досліджень і публікації результатів робіт.

Навчальними закладами-партнерами є Московський державний університет друку (МДУД, Росія), де студенти мають змогу проходити виробничу практику, Бергський університет, м. Вуперталь (Німеччина), Жешувський технічний університет.

Співробітництво ВПІ з вищими навчальними закладами освіти Росії, Білорусі, Німеччини, Польщі, Франції дозволяє неухильно зміцнювати інформаційну та науково-методичну базу інституту.

Традиційними є контакти з Інститутом журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Українською академією друкарства (м. Львів), зв'язки з кафедрою поліграфії Омського технічного університету. Кафедра видавничої справи та редагування як складова ВПІ є членом Міжнародного кола вищих навчальних закладів поліграфічного спрямування, що об'єднує викладачів та науковців багатьох університетів світу.

Навчальний процес кафедри видавничої справи та редагування проходить у навчальних лабораторіях, серед яких комп'ютерні класи, де встановлено більше 50 сучасних комп'ютерів, навчально-виробнича лабораторія друкарських процесів на базі устаткування, переданого Українським науково-дослідним інститутом спеціальних видів друку, комбінатом «Україна», фірмами КВА, «Гейдельберг», «Поліграфімпорт» тощо. При науково-дослідному центрі «ПОІНТ» функціонує дві проблемні лабораторії, що також використовуються в навчальному процесі.

Навчальний процес оснащено технічними засобами навчання (діапроекторами, епідіаскопами, відеофільмами, дискетами, плакатами, каталогами та проспектами), комп'ютерами, які використовуються для лабораторних робіт, курсового та дипломного проектування, студентської та аспірантської наукової роботи.

Як база для практичних занять та проведення практик використовуються Видавничо-поліграфічний комплекс «Політехніка» ВПІ, філії ВПІ, Парламентське видавництво, інформагентства «Інтерфакс-Україна», «Укрінформ», видавництво «Наукова думка», «Вища школа», «Освіта», «Педагогічна преса», «Шкільний світ», ДВ «Преса України», ТОВ «Новий друк», ЗАТ «ХК «Бліц-Інформ», ДП «Поліграфічний комбінат по виготовленню цінних паперів «Україна», ДП «Київська офсетна фабрика», ДК «Поліграфічний комбінат «Зоря», Редакція газети «Вісті» Центральної спілки

споживчих товариств України, видавництва «Вольф», «Літтон» та низка інших.

У плані розвитку матеріально-технічної бази планується модернізація старих та створення нових лабораторій, розширення співробітництва з провідними видавництвами, рекламними агенціями, поліграфічними та книгорозповсюджувальними підприємствами з метою використання їх техніки в навчальному процесі.

Отже, кафедра повністю (на 100 %) забезпечена обладнанням для проведення лабораторних та практичних робіт. Але устаткування необхідно невідкладно оновлювати, розширюючи лабораторну базу кафедри. Матеріальна база кафедри постійно оновлюється. У 2008–2010 рр. для кафедри придбано: 5 комп'ютерів, ноутбук та іншу оргтехніку. Використовується в навчальному процесі сучасний проектор фірми EPSON.

Навчально-виховний процес в університеті, інституті й на випусковій кафедрі здійснює висококваліфікований науково-педагогічний персонал.

Якісне зростання професорсько-викладацького складу зумовлене тим, що на факультеті розроблена й успішно реалізується програма кадрового забезпечення, якою передбачено підготовку кандидатів із соціальних комунікацій через аспірантуру. У Видавничо-поліграфічному інституті працює спеціалізована вчена рада зі спеціальності 27.00.05 — теорія та історія видавничої справи та редагування.

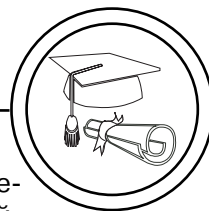
Підвищення кваліфікації викладачів кафедри здійснюється

шляхом стажування в Парламентському видавництві, у видавництвах «Преса України», «Київська правда», Українському інституті інформаційних технологій в освіті (УІІТО) МОН України, Інституті вищої освіти НАПН України, Інституті журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка, Інституті літератури імені Тараса Шевченка, журналі «Слово і час», Московському державному університеті друку (м. Москва), інституті медійних технологій (м. Штутгарт), університеті технологій і дизайну (м. Лейпциг), Академії друку та медійних технологій (м. Гайдельберг).

Викладачі та студенти регулярно беруть участь у міжнародних виставках і конференціях у Варшаві, Дюссельдорфі, Москві, Ташкенті, Санкт-Петербурзі; підвищують кваліфікацію в Навчальному центрі поліграфії м. Хемніц (Німеччина), Print Media Academia, м. Гейдельберг (Німеччина).

На кафедрі працюють 19 штатних та позаштатних викладачів, у тому числі: професорів — 3, докторів наук — 4, кандидатів наук — 7, з них 6 — доценти, викладачів без ступеня — 8. Очолює кафедру Тріщук Ольга Володимирівна — доктор наук із соціальних комунікацій, доцент.

Реалізація основної освітньої програми підготовки магістра спеціальності «Видавнича справа та редагування» забезпечуватиметься необхідною інформаційною базою, яка відображає досягнення науки й техніки в галузі видавничої справи. Навчально-методична робота на кафедрі видавничої справи та редагу-

вання підпорядковується практичній реалізації мети освіти в українській державі та головній діяльності університету. Вона полягає в пошуках найефективніших форм, засобів і методів формування в студентів широкого наукового світогляду, освоєння ними досягнень науки й культури, вироблення професійних знань, умінь, навичок і підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

Ведеться постійне вдосконалення дидактичних матеріалів до лекцій, практичних і лабораторних занять. Семінарські, лабораторні, практичні й курсові роботи, а також самостійна робота магістрів повністю забезпечені україномовними методичними посібниками, завданнями та методичними рекомендаціями. Дисципліни кафедри забезпечені конспектами лекцій в електронному вигляді.

Для досягнення належного рівня навчального процесу залучено широкий за обсягом масив навчальної літератури — підручники, навчальні посібники та фахові періодичні видання. Потребу в цій літературі на 100 % забезпечує бібліотека НТУУ «КПІ», фонд якої постійно поповнюється новими вітчизняними та зарубіжними навчальними та науковими виданнями. При бібліотеці функціонують 15 читальних залів на 1500 місць з фондом літератури понад 3000 тис. примірників.

Крім цього, на кафедрі видавничої справи та редагування створено методичний кабінет. Для вдосконалення змісту, організації та методичного забезпечення підготовки магістрів ка-

федра видавничої справи та редагування поповнює професійною літературою кабінет курсового та дипломного проектування; інтенсифікує розробку та видання новітніх методичних вказівок; впровадження в навчальний процес новітніх комп'ютерних технологій навчання та методів його контролю.

У навчальному процесі кафедри широко використовуються комп'ютерно-інформаційні технології, методики дистанційного та мультимедійного навчання.

На кафедрі працюють наукові гуртки з:

- теорії та соціології соціальних комунікацій — керівник доктор наук із соціальних комунікацій Тріщук О. В.

- медіапедагогіки — керівник доктор педагогічних наук, професор Онкович Г. В.

- інтерактивності масової комунікації — керівник кандидат філологічних наук, доцент Стехіна В. М.

- з професійних етик медіасфери — керівник кандидат філологічних наук, доцент Левчук О. М.

- мови засобів масової інформації — керівник кандидат філологічних наук, доцент Фіголь Н. М.

До творчої та науково-дослідної роботи кафедри широко залучаються студенти та аспіранти. У 2010 році в науково-дослідній роботі взяло участь 46 студентів (бакалаври, спеціалісти).

У 10-й міжнародній науково-практичній конференції студентів і аспірантів «Друкарство молоде» з публікацією матеріа-

лів у збірнику за 2010 рік взяли участь 46 студентів (46 доповідей).

Спеціальність 8.03030301 «Видавнича справа та редагування», закріплена за випусковою кафедрою видавничої справи та редагування й забезпечена освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ) усіх рівнів, у тому числі з варіативною компонентою, яка доповнює та конкретизує кваліфікаційні вимоги щодо підготовки фахівців. ОКХ визначають виробничі функції, типові завдання діяльності (професійні, соціально-виробничі, соціально-побутові) та вміння щодо вирішення типових завдань діяльності.

Освітньо-професійні програми (ОПП) спеціальності 8.03030301 «Видавнича справа та редагування» напряму 0303 — «Журналістика та інформація» визначають нормативний зміст навчання за циклами професійно-орієнтованої, природничо-наукової, професійної та практичної підготовки, частину самостійного вибору навчальних дисциплін, дисциплін вільного вибору студентів. Розроблені та затверджені у встановленому порядку ОПП розкривають вимоги до знань, умінь, обсягу та рівня освітньо-професійної підготовки фахівців навчального ОКР високих професійних, наукових

та методичних рівнів. Вони мають відповідну базову освіту, стаж практичної, виробничої, наукової та педагогічної роботи, проводять творчі та наукові дослідження в галузі за напрямками навчальних дисциплін (бакалавр, спеціаліст, магістр).

Спеціальність забезпечена навчальними планами, які затверджені у встановленому порядку, включають обов'язкові дисципліни професійного спрямування і враховують сучасні тенденції та вимоги до підготовки фахівців.

Викладачі та студенти ВПІ мають доступ до всесвітньої мережі Інтернет як джерела інформації у бібліотеці та комп'ютерних класах університету й кафедри, оснащених сучасними комп'ютерами та програмним забезпеченням.

Усе вищевикладене свідчить, що розроблені загальні вимоги, концепція, кадрове, навчально-методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення підготовки фахівців спеціальності 8.03030301 «Видавнича справа та редагування» напряму 0303 — «Журналістика та інформація» на кафедрі видавничої справи та редагування відповідає всім вимогам щодо ліцензування спеціальності за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр.

Надійшла до редакції 25.03.11